

Werkelijkheid van Luc Delahaye soms te perfect

Beeldende kunst

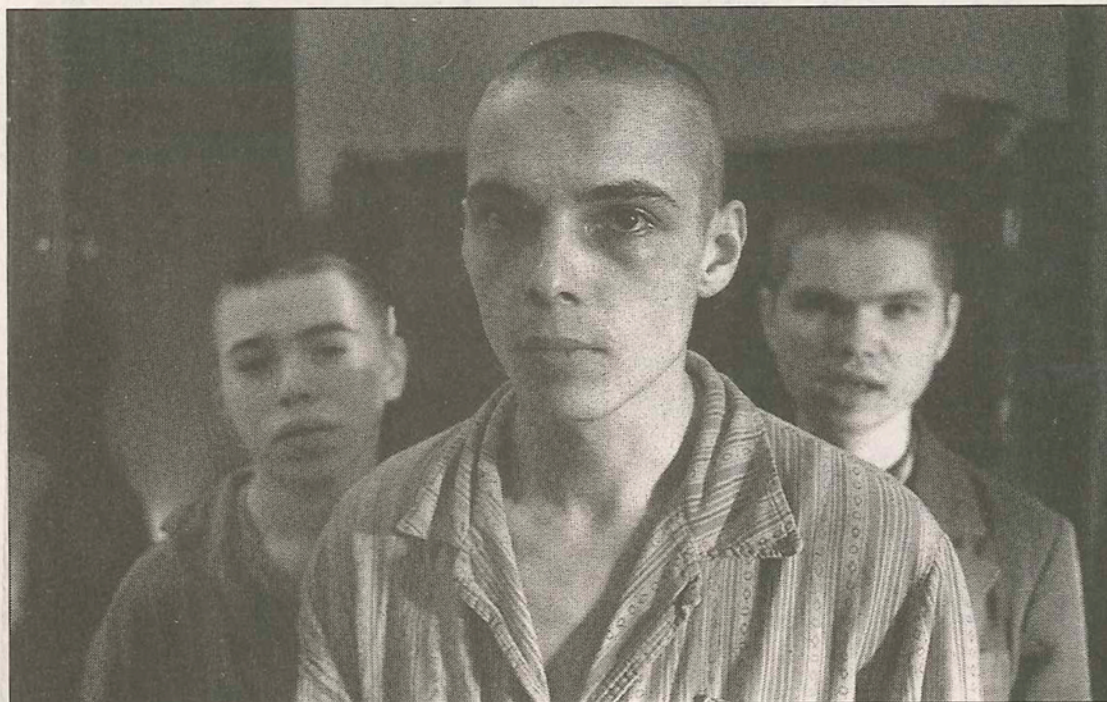
Luc Delahaye – Winterreise. T/m 26 jan. In De Kunsthal, Rotterdam.

Luc Delahaye koestert geen illusies. Je kunt fotograferen wat je wilt, het verandert niets. Het maximaal haalbare is dat een paar mensen zich realiseren hoe het is en hoe het was. Maar het verandert niets aan de omstandigheden van de personen die je fotografeert, aldus de Franse fotograaf in een ARTE-documentaire uit 1999 over het fotopersbureau Magnum.

In de winter van 1998 reisde Delahaye in drieënhalve maand met de Transsiberië Express van Moskou naar Wladiwostok. Tijdens deze reis componeerde hij een ontluisterend en tegelijkertijd prachtig portret van een samenleving in zware economische en morele depressie. Een selectie van zijn foto's is nu te zien in de Kunsthal in Rotterdam.

Het zijn beelden van de zelfkant van de Russische maatschappij: arme sloebbers, dronken daklozen, hopeloze verslaafden, verwaarloosde zwerfkinderen en aan lager wal geraakte fabrieksarbeiders. Het zijn de massa's naamloze *misfits* die leven bij de dag en niet meer in staat zijn zich te bekommeren om de toekomst. Het is een uitzichtloos bestaan. Vluchten kan niet meer, of het moet de tijdelijke ontsnapping zijn in drugs en alcohol.

Wat de schrijver Ivan Boenin zo mooi omschreef als de 'Russische hartstocht voor zelfvernietiging', wordt door Delahaye in al zijn

Luc Delahaye: Hospital psychiatrique No 1, Perm.

macabere glorie geïllustreerd. Dat het leven voor veel Russen geen pretje is wisten we al, maar tijdens een bezoek aan de tentoonstelling wordt duidelijk dat er in deze 'Condition Russe' een grote schoonheid kan schuilen. Kleur en compositie zijn zo mooi dat de esthetiek een bijna verdovende uitwerking op de beschouwer heeft. Het claire-obscur op sommige fotos doet zelfs denken aan oude meesters als Rembrandt en Caravaggio.

Dit zijn voorstellingen van de

machteloosheid van de mens. Neem het portret van een kaalgeschoren psychiatrische patiënt die ons indringend aankijkt. In de ogen van de jongen ligt een blik die wil zeggen: ik hoor hier niet, ik ben niet gek. Maar als toeschouwer weet je dat als ze hem daar gevangen houden, hij net zo mesjogge als de rest wordt.

Dat een aantal foto's is geënceneerd leidt geen twijfel. Duidelijk is dat te zien bij de opname van vijf mijnwerkers in een donkere schacht. De lampen op hun hel-

men werpen zuivere lichtbundels die zo schitterend met elkaar kruisen dat het toeval hier wel een handje geholpen moet zijn.

De manier waarop de mannen zitten, de positie ten opzichte van elkaar, hun gelaten gezichtsuitdrukkingen, aan alles zie je dat hier iemand een perfecte weergave van de realiteit heeft willen creëren. En daarmee verwordt het helaas tot een schilderkunstig plaatje.

Luc Delahaye (Tours, 1962) begon 18 jaar geleden met fotografe-

ren. Hij specialiseerde zich in oorlogsverslaggeving en documentaire portretfotografie. Sinds 1994 is hij lid van het legendarische fotoagentschap Magnum. Met zijn nieuwsreportages sleepte hij een behoorlijke hoeveelheid prijzen in de wacht, waaronder driemaal de eerste prijs bij World Press Photo. Delahaye maakte in de loop der jaren een persoonlijke ontwikkeling door die ook zijn fotografische werk heeft beïnvloed.

De foto's getuigen van meer compassie. Ook de beelden op deze tentoonstelling geven blijk van een menselijker benadering. Zelf schrijft Delahaye dit toe aan de extreme situaties waarin hij tijdens zijn carrière verkeerde. In voornoemde documentaire zegt hij hierover: 'Je voorkomt niet dat het geweld op je gemoed werkt. Het klopt niet dat heftige ervaringen je sterker maken. Het is eerder omgekeerd.'

'Mijn fotografie was gebaseerd op onverschilligheid, op een soort koude gevoeligheid. Dat was de richting waarin mijn werk zich ontwikkelde en hieruit ontstond mijn esthetiek, als ik die al heb. Ik dacht dat die onverschilligheid mij beschermde, maar na een paar jaar realiseerde ik me dat dit slechts schijn was. In feite ben ik wel kwetsbaar.'

Dit besef van de kwetsbaarheid van de mens zie je terug op de tentoonstelling. De situatie van de mensen op de fotos zal sinds Delahayes winterreis geen spat zijn veranderd. Maar nu weten wij hoe het is en hoe was.

Geert van de Wetering